

Πώς ο Πλάτων έγινε... «Πρόδρομος του Φεμινισμού»

Γράφει η Δρ. Πατρίσια Ριάκ (Κυριακίδου) Κοινωνικός Ανθρωπολόγος της Ελληνικής Κοινωνίας, Καθηγήτρια Πανεπιστημίου, τμήμα Ανθρωπολογίας Montclair State University, N. Jersey, US.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Στην αρχή της «ιστορικής» ομιλίας που εξεφώνησε στις 17 Μαΐου 2022 στην Ουάσιγκτων, κατά την κοινή συνεδρίαση του Αμερικανικού Κογκρέσου, ο Κυριάκος Μητσοτάκης δεν έχασε καθόλου χρόνο: Αναφέρθηκε αμέσως στον μεγάλο Έλληνα φιλόσοφο Πλάτωνα, επισημαινόντας πως ήταν «ένας Έλληνας που υποστήριζε τα ίσα δικαιώματα για τις γυναίκες».

Ωστόσο, στο περίφημο 5ο βιβλίο της «Πολιτείας» που υπαινιχθηκε ο Πρωθυπουργός της Ελλάδος, ο Πλάτων δεν «υποστηρίζει» ίσα δικαιώματα για τις γυναίκες. Απλώς αναφέρει για πρώτη φορά στην Παγκόσμια Γραμματεία ότι οι ψυχές τόσο του άνδρα όσο και της γυναίκας είναι ίσες: Η γυναίκα και η ανδρική φύση δεν είναι διαφορετικές, επειδή οι διαφορές στη φύση δεν έχουν καμμία σχέση με το «φύλο», αλλά με τις ιδιαιτερότητες της ψυχής.

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΣΤΟΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟ ΤΩΝ ΙΣΧΥΡΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ

Αξίζει να επισημάνουμε ότι στην ομιλία του Μητσοτάκη στο Κογκρέσο δεν υπήρχε η παραμικρή αναφορά στις καθημερινές Ελληνίδες που ζούν, εργάζονται και ανατρέφουν τα παιδιά τους μέσα στην ελληνική κοινωνία. Αναφέρθηκε μόνο σε μεγαλοαστές γυναίκες όπως η σύζυγός του, οι κόρες του, η αδελφή και η μητέρα του, καθώς και σε άλλες γυναίκες της πολυμελούς οικογένειάς του. Η ομιλία του, λοιπόν, δεν έκανε αναφορά στην μέση ελληνική οικογένεια, αλλά μόνο σε μεγαλοαστικές οικογένειες όπως η δική του.

Όταν ο Πλάτων μιλάει γενικά περί οικογενείας στα φιλοσοφικά του έργα, της κάνει σκληρή κριτική, επειδή οι οικογένειες ανταγωνίζονται η μία την άλλη για πλούτο και δύναμη, και για το πώς αυτός ο πλούτος και η δύναμη θα μεταδοθούν από γενιά σε γενιά. Ο Πλάτων υποστηρίζει ξεκάθαρα ότι η ιδέα της οικογένειας είναι αυτή που δημιουργεί ανταγωνιστικές μονάδες, οι οποίες με την σειρά τους δημιουργούν πηγές συγκρούσεων μέσα στην Κοινωνία. Κι ότι από αυτές τις συγκρούσεις μπορεί να προκληθεί πόλεμος τόσο μέσα στην πόλη, όσο και εκτός αυτής.

Η μεγάλη σύγκρουση για την οποία μιλάει ο Πλάτων μέσα στην πόλη είναι ότι αυτές οι ανταγωνιστικές κοινωνικές ομάδες που ονομάζονται «οικογένειες» ή «οίκοι» δημιουργούν πλούτο και φτώχεια μέσα στην πόλη. Οι πλούσιες οικογένειες γίνονται πλουσιότερες και οι φτωχότερες οικογένειες γίνονται φτωχότερες. Δηλαδή, ό,τι ακριβώς βλέπουμε σήμερα στην Ελληνική Κοινωνία!... Αυτό επεσήμανε κι ο ίδιος στην ομιλία του στο Κογκρέσο, χωρίς ίσως να το αντιληφθεί: Η οικογένεια Μητσοτάκη, που εκπροσωπεί τις πλούσιες οικογένειες στην Ελλάδα, και έχει γίνει πλουσιότερη και πιο ισχυρή με την διαδοχή των γενεών. Κι αυτό κατά βάθος τόνισε μέσω της αναφοράς του στον Πλάτωνα: «Ότι το δικό του «πιστεύω» έρχεται σε ευθεία αντίθεση με το πώς έβλεπε ο Πλάτων την Οικογένεια...»

Κοντολογίς, ο «Μηλιτάκης» - όπως τον αποκάλεσε από λάθος στο καλωσόρισμά της η Πρόεδρος της Βουλής Νάνσυ Πελοζί - μνημόνευσε στην ομιλία του τον Πλάτωνα μόνο για να υποστηρίξει το αντίθετο απ' ό,τι έλεγε ο μεγάλος Έλληνας φιλόσοφος: Ο Πλάτων έκανε σκληρή κριτική στις πλούσιες οικογένειες, ενώ ο «Μηλιτάκης» τις εξύμνησε!...

Ο ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ ΜΗΝΜΟΝΕΥΣΕ ΤΟΝ ΠΛΑΤΩΝΑ ΓΙΑ ΝΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΕΙ ΤΑ ΑΚΡΙΒΩΣ ΑΝΤΙΘΕΤΑ!

ΕΠΙ ΠΛΕΟΝ, στην «ιστορική» Ομιλία του στο Κογκρέσο, ο Μητσοτάκης ανέφερε επίσης ότι οι γυναίκες πρέπει να μοιράζονται όλα τα επίπεδα Εξουσίας και να αναλαμβάνουν όλες τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι άνδρες, συμπεριλαμβανομένης της στρατιωτικής θητείας. Φυσικά, ο Πλάτων δεν είπε τέτοιο πράγμα... Γιατί, λοιπόν, ο Πρωθυπουργός της Ελλάδος έκανε μνεία σε όσα δήθεν αναφέρει η πλατωνική φιλοσοφία για την θέση των γυναικών στην Ιδανική Πολιτεία; Ο Πλάτων στην «Πολιτεία» του επισημαίνει σαφώς ότι κάθε μορφή αντίθεσης πηγάζει από τα δύο φύλα, από το ανδρικό φύλο που έρχεται σε αντίθεση με το γυναικείο φύλο.

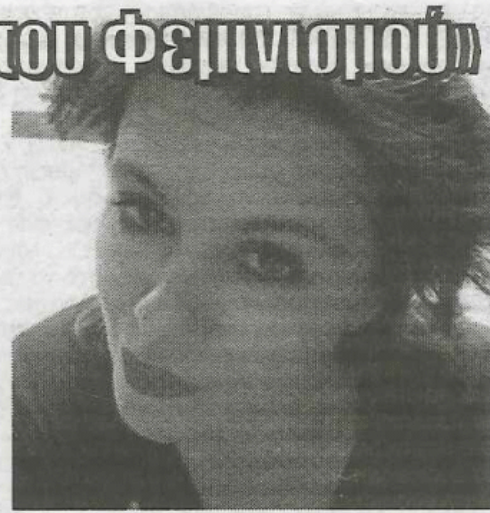
Στην Αρχαία Αθήνα το αρσενικό φύλο συμμετείχε σε όλες τις εκδηλώσεις της δημόσιας σφαίρας, ενώ το γυναικείο φύλο συμμετείχε μόνο στις εκδηλώσεις της ιδιωτικής σφαίρας, μέσα στην οικογένεια, με κάποιες εξαιρέσεις. Τα φύλα οριοθετούνται από το σώμα και είναι το σεξουαλικό σώμα που καθορίζει το κοινωνικό σώμα: Είναι τα παραγωγικά όργανα που καθορίζουν τους ρόλους που πρέπει να διαδραματίσουν τα δύο φύλα μέσα στην κοινωνία.

Με αυτή την έννοια, η Πλατωνική Φιλοσοφία δεν ήταν μια φιλοσοφία που αναπτύχθηκε με την επιθυμία να οδηγήσει στην κυριαρχία των ανδρών. Όταν ο «Μηλιτάκης» ανέφερε στην ομιλία του ότι «οι γυναίκες πρέπει να μοιράζονται σε όλα τα επίπεδα Εξουσίας», δεν αναφερόταν στην πλατωνική φιλοσοφία, γιατί ο Πλάτων καθόλου δεν υποστήριζε μια τέτοια ιδέα για την Ιδανική Πολιτεία!..

Η Ιδανική Πολιτεία του Πλάτωνος ήταν μια Πολιτεία όπου τα σώματα των γυναικών γεννούν παιδιά και έτσι οι κοινωνικοί τους ρόλοι ως μητέρες τις τοποθετούν στην ιδιωτική σφαίρα, όπου όχι μόνο γεννούν αλλά και μεγαλώνουν τα παιδιά τους. Αντίθετα, οι άνδρες συνδέονται με τη χειρωνακτική εργασία και τον πόλεμο. Έτσι γίνονται οι απαραίτητοι πολιτικοί διαμορφωτές της Κοινωνίας. Είναι, λοιπόν, οι ιδιότητες του Ανδρικού Φύλου που κάνουν τους άνδρες πρωταγωνιστές των Δημόσιων δραστηριοτήτων!.. Ο Πλάτων έδινε την πρωτοκαθεδρία στην Βιολογία και ο Μητσοτάκης εναντιώνεται στον Πλάτωνα, δίνοντας έμφραση στην ανισότητα των φύλων και πώς αυτή θα μπορέσει να εξισορροπηθεί!..

ΑΝΑΦΕΡΘΗΚΕ ΣΤΟΝ ΠΛΑΤΩΝΑ ΓΙΑ ΝΑ ΚΟΛΑΚΕΥΕΙ ΤΙΣ ΦΕΜΙΝΙΣΤΡΙΕΣ ΤΩΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ!

ΕΙΝΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑ ότι το 5ο βιβλίο της Πλατωνικής «Πολιτείας», χρησιμοποιείται εδώ και χρόνια στους φεμινιστικούς διαλόγους που γίνονται στα Αμερικανικά Πανεπιστήμια, έχοντας προκαλέσει μια πλατωνική φεμινιστική αντίληψη σχετικά με την ισότητα των φύλων, κι αυτό - προφανώς - έθιξε ο «Μηλιτάκης» με τις σχετικές αναφορές που έκανε στην ομιλία του. Αλλά ο Πλάτων δεν εξήγγειλε καμμία ισότητα ή ανισότητα των φύλων στο 5ο βιβλίο της «Πολιτείας» του. Αυτά που αναφέρει για την «ιδανική κατάσταση» στην πόλη σχετίζονται με την «φύση της Δικαιοσύνης» στην «ατομική ψυχή». Συγκεκριμένα σε μέρη της ψυχής, προκειμένου τα άλλα μέρη να επηρεάσουν το σώμα. Στο 5ο βιβλίο της «Πολιτείας» ο Πλάτων συσχετίζει ορισμένες ιδιότητες της Ψυχής με το Κράτος, όπως είναι η εγκράτεια, το θάρρος και η σοφία, οι οποίες βρίσκονται στην ατομική ψυχή και λειτουργούν σε 3 μέρη: Το λογικό (λογιστικόν), το

ορεκτικό (επιθυμητικόν) και το πνευματικό (θυμοειδές).

Το λογικό σχετίζεται με τον υπολογισμό, το πνευματικό είναι η ικανότητα της ψυχής να θυμώνει, ενώ το ορεκτικό είναι παράλογο και το πιο δύσκολο να ελεγχθεί. Κι όλα αυτά, ενώ το πνευματικό πηγαίνει ενάντια στις επιθυμίες του σώματος. Είναι η Δικαιοσύνη που θεωρείται ως η υπέρτατη αρετή και αυτή η αρετή στην ατομική ψυχή ευθυγραμμίζεται με την δικαιοσύνη του Κράτους. Τόσο το λογικό όσο και το πνευματικό δίνουν εντολές στο ορεκτικό, επειδή το ορεκτικό έχει φυσική αποστροφή προς τον νου και έλκεται από τη γήινη ύπαρξη του σώματος.

Η δικαιοσύνη αφαιρεί κάθε επιρροή του σώματος από την ψυχή, και έτσι η ψυχή είναι μια εναρμονισμένη αρετή για την πόλη. Ο Πλάτων πιστεύει ότι η πληρέστερη αρετή δεν διαφέρει για τον άνδρα από αυτό που είναι για την γυναίκα. Στην πραγματικότητα ισχύει για όλους τους ανθρώπους, ανεξαρτήτως φύλου. Ισχύει για όλες τις ηλικίες, και για τους σκλάβους ή εκείνους που είναι ελεύθεροι, για παράδειγμα. Έχει να κάνει με το μυαλό και την πεποίθηση, που κατοικεί στους Φύλακες της πόλεως. Αυτή, άλλωστε, είναι η εκπαίδευση που παρέχεται στους Φύλακες της πόλεως. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο το 5ο βιβλίο της Πλατωνικής «Πολιτείας» δεν αφορά ούτε την ισότητα των φύλων ούτε την ανισότητα των φύλων. Δεν υπάρχει φύλο και δικαιοσύνη σε αυτή την πλατωνική φιλοσοφία για την Ιδανική Πολιτεία. Η ανθρώπινη φύση είναι αυτό που προτείνει ο Πλάτων, όχι η ισότητα των φύλων όπως λανθασμένα ανέφερε ο «Μηλιτάκης» στην ομιλία του στο Κογκρέσο των ΗΠΑ. Κι είναι τελείως λάθος να μετατρέπουμε με οποιονδήποτε τρόπο τον Πλάτωνα σε απολογητή του σύγχρονου Φεμινισμού, επειδή αυτό θα χαρακτηίσει κάποιες οργανωμένες ομάδες στα Αμερικανικά Πανεπιστήμια!

Κατά τον Πλάτωνα, οι γυναίκες μπορεί να βρεθούν στην ομάδα που υπερασπίζεται την πόλη αν, στην ψυχή τους, κυριαρχεί η επιθετική λειτουργία (θυμός) που τις κάνει θάρραλες μαχήτριες. Με αυτόν τον τρόπο, δεν είναι πια το σώμα του θήλεος που κάνει την διαφορά, αλλά η αριστεία της ψυχής. Για τον Πλάτωνα, το γεγονός ότι κάποιος άνθρωπος ανήκει στο αρσενικό ή στο θηλυκό φύλο δεν έχει μεγαλύτερη σημασία για την απόδοσή του στα καθήκοντα της Ιδανικής Πολιτείας, από το να έχει πολλά μαλλιά ή να είναι τελείως φαλακρός!

Κάθε φυσική διαφορά βασίζεται έτσι στην κυριαρχία και την αριστεία ενός συγκεκριμένου μέρους ή χαρακτηριστικού της ψυχής. Ως εκ τούτου, μια γυναίκα στην οποία κυριαρχεί το επιθετικό μέρος της ψυχής (θυμός), μπορεί να γίνει μέλος των Φυλάκων της πόλεως, των οποίων αποκλειστικό καθήκον είναι η ενασχόληση με τα Όπλα. Ένα έργο για το οποίο θα έχουν προετοιμαστεί από μια εκπαίδευση βασισμένη στην Μουσική και στην Γυμναστική.